

Cuprins

<i>Cuvint inainte</i>	5
-----------------------------	---

Partea întâi

I. Bela	9
II. Maksim Maksimici	58
Jurnalul Lui Peciorin. Cuvint inainte	71
III. Taman'	73

Partea a doua

(Sfârșitul Jurnalului lui Peciorin)

IV. Prințesa Mary	91
V. Fatalistul	194

M.I. Lermontov

Un erou
al timpului nostru

Traducere din limba rusă
și note de Leonte Ivanov

POLIROM
2015

E un ins destul de spiritual: epigramele lui sînt adesea amuzante, dar niciodată nu se întîmplă să fie bine țintite și acide: nu va ucide pe nimeni cu un cuvînt. Nu cunoaște oamenii și corzile lor slabe, pentru că întreaga viață nu l-a preocupat decît propria persoană. Scopul lui e să devină erou de roman. S-a străduit atît de des să-i convingă pe alții că e o ființă care n-a fost creată pentru lume, condamnată la cine știe ce tainice suferințe, încît aproape c-a ajuns să creadă el însuși acest lucru. De aceea își poartă cu atîta mîndrie mantaua groasă de soldat. Eu l-am înțeles și, din această pricină, nu mă iubește, chiar dacã în aparență sîntem cei mai buni prieteni. Grușnițki trece drept un viteaz fără pereche; eu însă l-am văzut în luptă: își flutură sabia, strigă și se repede înainte, inchizînd ochii. Asta nu prea e vitejia rusească!...

Nici eu nu-l iubesc: am presentimentul că ne vom întîlni cîndva pe un drum îngust, iar unul dintre noi nu va sfîrși bine.

Venirea lui în Caucaz e, de asemenea, consecința fanatismului său romantic. Sînt convins că, în ajunul plecării din satul pãrintesc, i-a spus, cu o mină întunecată, vreunei vecine drăguțe că el nu pleacă așa, doar așa, să slujească, ci că își caută moartea, deoarece... aici, acoperindu-și probabil ochii cu mîna, a continuat: „Nu, dumneavoastră (sau poate tu) nu trebuie să știți asta! Sufletul dumneavoastră curat o să se cutremure! Și apoi, la ce bun? Ce înseamnă eu pentru dumneavoastră? O să mă puteți, oare, înțelege?” ș.a.m.d.

Mi-a spus el însuși că motivul care l-a îndboldit să intre în regimentul K. va rămîne pentru totdeauna o taină între el și cer.

Și totuși, în clipele cînd își leapădă mantia tragică, Grușnițki e destul de plăcut și de amuzant. Sînt curios să-l văd în compania femeilor: cred că aici își dă toată silința.

Ne-am întîlnit ca doi vechi prieteni. Am început să-l descos despre viața la băi și dacă sînt figuri demne de atenție.

— Ducem o viață destul de prozaică, spuse el oftînd. Cei care beau apa dimineața sînt cam ofiliți, ca toți bolnavii, iar cei care beau vin seara sînt insuportabili, ca toți oamenii sănătoși. Există și un cerc de femei; doar că, din partea lor, puțină consolare: joacă whist, se îmbracă prost și vorbesc îngrozitor franțuzește. Anul acesta a venit din Moscova doar prințesa Ligovskaia cu fiica ei; dar n-am făcut cunoștință cu ele. Mantaua mea soldătească e ca un stigmat al respingerii. Compătimirea pe care o trezește e grea precum pomana.

În acel moment, trecură pe lingă noi spre izvor două doamne: una în vîrstă, cealaltă tinerică, bine clădită. N-am reușit, din pricina pălărioarelor, să le zăresc fața, însă erau îmbrăcate după regulile stricte ale celui mai bun gust: nimic de prisos! Cea de-a doua avea o rochie închisă gri perlat; un batic fin de mătase se răsucea în jurul gîtului ei mlădios. Pantofii *couleur puce* îi strîngeau, într-un chip atît de drăgălaș, sub gleznă, piciorul uscățiv, incît pînă și un neinițiat în tainele frumuseții ar fi oftat, fără doar și poate, fie și de uimire. Mersu-i ușor, dar distins, avea în el ceva feciorelnic, ce scăpa definițiilor, dar era pe deplin înțeles de către privitori. Cînd trecu pe lingă noi, dinspre ea adie acea aromă inefabilă, pe care o răspîndește uneori bilețelul femeii iubite.

— Iat-o pe prințesa Ligovskaia, spuse Grușnițki: o însoțește fiica ei, Mary, după cum îi spune, în manieră englezească. Sint aici doar de trei zile.

— Și știi deja cum o cheamă?

— Da, am auzit din întâmplare, răspunse el, roșind. Recunosc, nu doresc să fac cunoștință cu ele. Această aristocrație trufașă se uită la noi, oamenii de arme, ca la niște sălbatici. Și apoi, ce-i pasă ei dacă sub chipiul cu număr există o minte, ori sub mantaua groasă se ascunde o inimă?

— Sărmana manta! i-am spus eu, pufnind în râs. Dar cine este domnul acela care se apropie de ele și le oferă atit de serviabil paharul?

— O! E filfizonul moscovit Raevici! Un cartofor: îți dai imediat seama după lanțul imens de aur care i se încolăcește pe jiletca albastră. Și ce baston gros – ca al lui Robinson Crusoe! Zic de barba și pieptănătura *à la moujik*.

— Văd că ești pornit împotriva întregului neam omenească.

— Chiar am și de ce...

— O! Adevărat?

În timpul acesta, doamnele plecaseră de izvor și ajunseseră în dreptul nostru. Grușnițki apucă să-și ia, cu ajutorul cîrjei, o poză dramatică și-mi răspunse tare, în franceză:

— *Mon cher, je hais les homes pour ne pas les mépriser, car autrement la vie serait une farce trop degoutante*¹.

Prințesa cea drăguță se întoarse și-i dărui oratorului o privire lungă și curioasă. Expresia acestei priviri era nedefinită,

---

1. Dragul meu, îi urăsc pe oameni pentru a nu-i disprețui, căci altfel viața ar fi o farsă mult prea dezgustătoare (în fr., în orig.).

dar nu disprețuitoare, lucru pentru care l-am felicitat în gînd din tot sufletul.

— Prințesa aceasta, Mary, e foarte simpatică, i-am spus. Are niște ochi atît de catifelati, chiar așa, catifelati: te sfătuiesc să-ți însușești această expresie atunci cînd vorbești de ochii ei; și genele de sus și genele de jos sînt atît de lungi, încît razele soarelui nu i se reflectă în pupile. Iubesc acești ochi fără strălucire: sînt atît de blînzi, parcă te mîngieie... De altfel, pe chipul ei doar ochii sînt frumoși... Dar ce, are dinții albi? E foarte important! păcat că n-a zîmbit la fraza ta inflăcărată.

— Vorbești despre o femeie drăguță ca despre un cal englezesc, spuse Grușnițki nemulțumit.

— *Mon cher*, i-am răspuns, încercînd să-i imit tonul, *je méprise les femmes pour ne pas les aimer, car autrement la vie serait un mélodrame trop ridicule.*¹

I-am întors spatele și m-am îndepărtat de el. Vreme de circa o jumătate de oră m-am plimbat pe aleile cu viță-de-vie, pe stincile calcaroase și printre arbuștii dintre ele. Se făcuse cald și am pornit-o în grabă spre casă. Trecînd pe lingă izvorul sulfuros, m-am oprit în galeria acoperită să-mi trag sufletul la umbră și asta mi-a dat prilejul să fiu martorul unei scene destul de curioase. Eroii acesteia erau așezați în felul următor: prințesa și filfizonul moscovit ședeau pe banca din galerie și, din cîte se părea, erau amîndoi prinși într-o discuție serioasă. Fiica ei terminase probabil de băut

1. Dragul meu, le disprețuiesc pe femei pentru a nu le iubi, pentru că, altfel, viața ar fi o melodramă mult prea ridicolă (în fr., în orig.).

ultimul pahar și se plimba îngindurată pe lângă izvor. Grușnițki stătea chiar lângă izvor; în afara lor, nu mai era nimeni în piață.

M-am apropiat și m-am ascuns după un colț al galeriei. În acea clipă, Grușnițki scăpă paharul pe nisip și se străduia să se aplece ca să-l ridice, dar piciorul vătămat îi dădea de furcă. Sărmanul! Cum se străduia el, proptindu-se în cîrjă, și tot degeaba. Fața expresivă trăda, într-adevăr, suferință.

Prințesa Mary văzu toate acestea mai bine decît mine.

Mai ușoară ca o pasăre, veni repede către el, se aplecă, ridică paharul și i-l înmînă cu o mișcare a corpului, plină de un farmec inexprimabil. Apoi roși foarte tare, aruncă o privire spre galerie și, convingîndu-se că mama ei nu văzuse nimic, se liniști pe dată. Cînd Grușnițki deschise gura spre a-i mulțumi, ea era departe. Peste o clipă, ieși din galerie împreună cu mama ei și cu filfizonul dar, trecînd pe lângă Grușnițki, își luă o înfățișare atît de ceremonioasă și de importantă, încît nici nu-și întoarse capul, nici nu remarcă privirea lui plină de pasiune cu care o petrecu îndelung, pînă ce, coborînd muntele, dispăru după teii bulevardului... Dar iată că pălărioara ei se ivi pentru o clipă traversînd strada; tinăra prințesă intră pe poarta unuia dintre cele mai bune case din Piatigorsk. O urmă prințesa mamă care, la poartă, își luă rămas-bun de la Raevici.

Abia atunci bietul iuncher pătimaș observă prezența mea.

— Ai văzut? spuse el, strîngîndu-mi cu putere mîna. E pur și simplu un inger!

— De ce? l-am întrebat eu cu mina celei mai curate indiferențe.

— Cum? N-ai văzut?

— Ba am văzut: ea ți-a ridicat paharul. Dacă ar fi fost aici paznicul, ar fi făcut același lucru, ba chiar și mai repede, sperînd să scoată de-o votcă. De altfel, e limpede că i s-a făcut milă de tine: ai făcut o grimasă atît de îngrozitoare cînd ai călcat pe piciorul rănît...

— Și n-ai fost mișcat deloc, privind-o în clipa aceea, cînd sufletul îi radia pe față?...

— Nu.

Mințeam. Dar aveam de gînd să-l scot din minți. Am o pasiune înnăscută de a contrazice. Întreaga mea viață n-a fost decît un șir de contradicții triste și nereușite cu pornirile inimii ori ale minții. Prezența unui entuziast face să fiu pătruns de un ger ca al Bobotezei și mă gîndesc că, dimpotrivă, legăturile frecvente cu un flegmatic lipsit de vlagă ar fi făcut din mine un visător pasionat. Recunosc, de asemenea, că un sentiment neplăcut, dar cunoscut mie, îmi trecu în acea clipă prin inimă: sentimentul de invidie. Afirm cu curaj „invidie”, căci mi-am făcut o obișnuință din a recunoaște totul; și e puțin probabil că se va găsi vreun tînăr care, întîlnind o femeie frumoasă, care să-i fi captat atenția trîndavă și care, brusc, în prezența lui, să fi remarcat în chip vădit pe altul, e puțin probabil, spun, să se găsească un asemenea tînăr (se înțelege, care trăiește în lumea bună și s-a obișnuit să-și răsfețe orgoliul), care să nu fie afectat în mod neplăcut de acest lucru.

Am coborît cu Grușnițki muntele în tăcere și am trecut pe bulevard pe lingă ferestrele casei în care dispăruse frumoasa noastră. Fata ședea la geam. Trăgîndu-mă de mină, Grușnițki îi aruncă una din acele priviri tulburi și tandre,